

Λίγα λόγια για το υλικό

Τα «Καλοκαιρινά Γλωσσικά Μονοπάτια» προσκαλούν τα παιδιά ηλικίας 7+ να ακολουθήσουν διαφορετικά μονοπάτια της γλώσσας μέσα από ευχάριστες, καλοκαιρινές και σταδιακά οργανωμένες δραστηριότητες.

Ο τίτλος του υλικού δεν είναι τυχαίος. Κάθε ενότητα αποτελεί ένα διαφορετικό «μονοπάτι» της γλώσσας, το οποίο το παιδί ακολουθεί βήμα βήμα. Μέσα από τις δραστηριότητες εξασκείται στη φωνολογική ενημερότητα, στο λεξιλόγιο και τη σημασιολογική επεξεργασία, στη γραμματική και τη σύνταξη, στην κατανόηση προφορικού και γραπτού λόγου, στην προφορική αφήγηση και στην παραγωγή γραπτού λόγου.

Κωνσταντίνα Γκότση
Φιλολόγος - Ειδική Παιδαγωγός
Learning Corner and Crafts

Καλοκαιρινά Γλωσσικά Μονοπάτια

Το παρόν υλικό δημιουργήθηκε για να υποστηρίξει παιδιά που βρίσκονται στις τάξεις Β'-Γ' Δημοτικού, με ή χωρίς μαθησιακές δυσκολίες, στην ανάπτυξη βασικών γλωσσικών δεξιοτήτων μέσα από καλοκαιρινές, ευχάριστες και σταδιακά διαβαθμισμένες δραστηριότητες.

Οι ασκήσεις οργανώνονται με σταδιακή πορεία: ξεκινούν από την ακρόαση και την επεξεργασία των ήχων της γλώσσας και προχωρούν στην κατανόηση και οργάνωση των λέξεων, στη δημιουργία προτάσεων, στην κατανόηση κειμένου και, τέλος, στην προφορική και γραπτή αφήγηση.

Το υλικό μπορεί να αξιοποιηθεί στο σπίτι, στην τάξη ή στο πλαίσιο μαθησιακής υποστήριξης. Οι δραστηριότητες μπορούν να προσαρμοστούν ανάλογα με την ηλικία, το επίπεδο και τις ανάγκες κάθε παιδιού.

Το υλικό μπορεί επίσης να αξιοποιηθεί από τον/την εκπαιδευτικό ως άτυπο ανιχνευτικό εργαλείο για την παρατήρηση του επιπέδου κατάκτησης βασικών γλωσσικών δεξιοτήτων και τον εντοπισμό τομέων που ενδέχεται να χρειάζονται περαιτέρω ενίσχυση. Δεν αποτελεί σταθμισμένο αξιολογητικό εργαλείο, αλλά μπορεί να συμβάλει στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό και στην επιλογή κατάλληλων δραστηριοτήτων υποστήριξης.

Δεν είναι απαραίτητο να πραγματοποιηθούν όλες οι δραστηριότητες ούτε να ακολουθηθούν αυστηρά με τη σειρά. Ο εκπαιδευτικός επιλέγει και προσαρμόζει τις δραστηριότητες ανάλογα με το επίπεδο, τις ανάγκες και τον ρυθμό του μαθητή.

Προτεινόμενη ηλικία: 7+

Σχεδιασμός υλικού: Κωνσταντίνα Γκότση | Φιλολόγος - Ειδική Παιδαγωγός | www.learningcornerandcrafts.com

Ενότητα 1: Φωνολογική ενημερότητα

3η δραστηριότητα: Κατάτμηση λέξεων σε συλλαβές

Στόχος: Να μπορεί ο μαθητής να αναγνωρίζει ότι οι λέξεις αποτελούνται από μικρότερα ηχητικά μέρη και να τις χωρίζει σωστά σε συλλαβές.

Οδηγία: Ο εκπαιδευτικός εκφωνεί αργά κάθε λέξη, δίνοντας έμφαση στα επιμέρους συλλαβικά τμήματά της. Ο μαθητής την επαναλαμβάνει και τη χωρίζει σε συλλαβές, χτυπώντας ένα παλαμάκι για κάθε συλλαβή της λέξης που ακούει. Συμπληρωματικά, μπορεί να χρησιμοποιεί το ταμπλό Εικονική (βλ. Παράρτημα), τοποθετώντας ένα μικρό κομμάτι πλαστελίνης ή το τουβλάκι σε κάθε θέση για κάθε συλλαβή της λέξης.

Λέξεις για κατάτμηση σε συλλαβές

Μονοσύλλαβες λέξεις

φως
χτες
και
ναι
που
σε

Δισύλλαβες λέξεις

κύμα
ψάρι
βάρκα
άμμος
ζέστη
μπάνιο

Τρισύλλαβες λέξεις

καπέλο
παγωτό
καράβι
βαλίτσα
κοχύλι
καρπούζι

Τετρασύλλαβες λέξεις

παραλία
καλοκαίρι
σακίδιο
κουβαδάκι
ακρογιαλιά
καραβάκι

Πολυσύλλαβες λέξεις

πορτοκαλάδα
καλοκαιρινός
θαλασσοπούλι
κατασκήνωση
ηλιοβασίλεμα
ξενοδοχείο

Επιπλέον δραστηριότητα: Ο εκπαιδευτικός ζητά από τον μαθητή να σκεφτεί και να πει μία ακόμη λέξη με τον αριθμό συλλαβών που θα του ζητηθεί.

Ενότητα 1: Φωνολογική ενημερότητα

6η δραστηριότητα: Αναγνώριση της τελικής συλλαβής

Στόχος: Να αναγνωρίζει ο μαθητής την τελευταία συλλαβή μιας λέξης και να εντοπίζει λέξεις που τελειώνουν με την ίδια συλλαβή.

Οδηγία: Ο εκπαιδευτικός εκφωνεί αργά τη βασική λέξη, δίνοντας έμφαση στην τελική της συλλαβή. Στη συνέχεια εκφωνεί δύο λέξεις-επιλογές. Ο μαθητής ακούει προσεκτικά και επιλέγει τη λέξη που τελειώνει με την ίδια συλλαβή με τη βασική λέξη. Η δραστηριότητα πραγματοποιείται προφορικά.

Λέξεις για εντοπισμό τελικής συλλαβής

καπέ**λο** | μοντέ**λο** - καρά**βι**
βαλί**τσα** | πί**τσα** - πεπό**νι**
καρά**βι** | μολύβι - καπέ**λο**
ομπρέ**λα** | καπέ**λο** - κορδέ**λα**
παγω**τό** | καρά**βι** - ζεστ**ό**
πεπό**νι** | μπαλκόνι - βάρ**κα**
ψά**ρι** | φεγγά**ρι** - ομπρέ**λα**
μαγί**ό** | χωρί**ό** - καπέ**λο**
μπά**λα** | σκά**λα** - καρπού**ζι**
κύ**μα** | βή**μα** - βαλί**τσα**
κοχύ**λι** | καντή**λι** - πετσέ**τα**
σανδά**λι** | κεφά**λι** - θάλασσ**α**
γυαλι**ά** | παιδι**ά** - καρά**βι**
αστέ**ρι** | χέ**ρι** - ομπρέ**λα**
σαλάτα | πατά**τα** - καπέ**λο**
λουλου**δι** | τραγου**δι** - παγω**τό**
λεμό**νι** | μπαλκόνι - βάρ**κα**
παραλία | ομιλία - κοχύ**λι**

Επιπλέον δραστηριότητα: Ο μαθητής καλείται να σκεφτεί και να πει μία ακόμη λέξη που τελειώνει με την ίδια συλλαβή.

Ενότητα 3: Γραμματική και συντακτική συνειδητότητα

2η δραστηριότητα: Συμφωνία λέξεων μέσα στην πρόταση

Στόχος: Να αναγνωρίζει ο μαθητής τη συμφωνία ανάμεσα στο άρθρο, το ουσιαστικό και το επίθετο ως προς το γένος και τον αριθμό.

Οδηγία: Ο εκπαιδευτικός ζητά από τον μαθητή να διαβάσει τις λέξεις κάθε ομάδας και να επιλέξει εκείνες που ταιριάζουν μεταξύ τους, ώστε να σχηματίζεται σωστή ονομαστική φράση. Αν ο μαθητής δυσκολεύεται, ο εκπαιδευτικός μπορεί να διαβάσει δυνατά τις επιλογές και να τον καθοδηγήσει να παρατηρήσει τις καταλήξεις των λέξεων.

Κύκλωσε το άρθρο και το επίθετο που ταιριάζουν με το ουσιαστικό.

- ο - η - το | ήλιος | ζεστός - ζεστή - ζεστό
- ο - η - το | θάλασσα | γαλάζιος - γαλάζια - γαλάζιο
- ο - η - το | καπέλο | μεγάλος - μεγάλη - μεγάλο
- ο - η - το | παραλία | καθαρός - καθαρή - καθαρό
- ο - η - το | καράβι | γρήγορος - γρήγορη - γρήγορο
- οι - τα | διακοπές | χαρούμενες - χαρούμενα
- οι - τα | σανδάλια | άνετοι - άνετες - άνετα
- οι - τα | ομπρέλες | πολύχρωμες - πολύχρωμα
- ο - η - το | κύμα | ψηλός - ψηλή - ψηλό
- ο - η - το | πεπόνι | γλυκός - γλυκιά - γλυκό
- οι - τα | βάρκες | ξύλινοι - ξύλινες - ξύλινα

Επιπλέον δραστηριότητα: Ο μαθητής επιλέγει τρεις από τις σωστές φράσεις και τις μετατρέπει από τον ενικό στον πληθυντικό αριθμό ή από τον πληθυντικό στον ενικό, προσέχοντας τη συμφωνία άρθρου, ουσιαστικού και επιθέτου.

Διάβασε προσεκτικά τις ερωτήσεις και απάντησε με ολοκληρωμένες προτάσεις, χρησιμοποιώντας πληροφορίες από το κείμενο.

• Ποιοι είναι οι βασικοί ήρωες;

• Πού πήγε η οικογένεια;

• Πότε έγινε η εκδρομή;

• Τι έκαναν τα παιδιά στην παραλία;

• Πότε επέστρεψε η οικογένεια στο σπίτι;

Ενότητα 5: Προφορική Αφήγηση

2η δραστηριότητα: Αφήγηση με βάση διαδοχικές εικόνες

Στόχος: Να οργανώνει ο μαθητής τα γεγονότα σε σωστή χρονική σειρά και να αφηγείται προφορικά μια σύντομη ιστορία με αρχή, μέση και τέλος.

Οδηγία: Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει στον μαθητή μια σειρά από 4 διαδοχικές εικόνες και του ζητά να τις παρατηρήσει προσεκτικά. Οι εικόνες δίνονται ανακατεμένες και ο μαθητής τις τοποθετεί πρώτα στη σωστή σειρά. Στη συνέχεια αφηγείται προφορικά την ιστορία, χρησιμοποιώντας χρονικές λέξεις, όπως πρώτα, έπειτα, μετά, στο τέλος. Αν χρειάζεται, ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί καθοδηγητικές ερωτήσεις: Ποιοι είναι οι ήρωες; Πού βρίσκονται; Τι συνέβη πρώτα; Τι έγινε μετά; Πώς τελείωσε η ιστορία; (βλ. εικόνες στο Παράρτημα)

Παρατήρησε τις εικόνες, βάλε τες στη σωστή σειρά και αφηγήσου προφορικά την ιστορία.

Επιπλέον Δραστηριότητα: Ο μαθητής προτείνει έναν τίτλο για την ιστορία.

Ενότητα 1: Φωνολογική ενημερότητα

Κλίμακα: Α=Αυτόνομα | ΜΒ=Με μικρή βοήθεια | ΣΒ = Με σημαντική βοήθεια | ΔΑ = Δεν ανταποκρίθηκε ακόμη

ΔΕΞΙΟΤΗΤΑ	Α	ΜΒ	ΣΒ	ΔΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Διακρίνει τις λέξεις μέσα σε μία πρόταση					
Αναγνωρίζει λέξεις που ομοιοκαταληκτούν					
Χωρίζει λέξεις σε συλλαβές					
Συνθέτει λέξεις από συλλαβές					
Αναγνωρίζει την αρχική συλλαβή					
Αναγνωρίζει την τελική συλλαβή					
Αφαιρεί ή προσθέτει συλλαβές					
Αναγνωρίζει το αρχικό φώνημα					
Αναγνωρίζει το τελικό φώνημα					
Συνθέτει και αναλύει λέξεις σε φωνήματα					